

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserat
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava enkrat, izvenredni
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Stev. 271.

V Ljubljani, v ponedeljek, 23. novembra 1903.

Letnik XXXI

Naprej za pravice slovenskega ljudstva!

Gibanje po deželi raste od dne do dne. Vsako nedeljo se zbirajo volilci in pretresajo vprašanje kranjskega deželnega zbora in vladnega sistema v naši deželi. Se nikdar niso šli valovi ljudskega razburjenja pri nas tako visoko, kakor zdaj. Ljudstvo, ki je prej brezčutno pustilo, da so mu vladali izvestni krogi, kakor so hoteli, se dviga, vprašuje, samo misli in — sklepa.

Beseda „obstrukcija“ je postala geslo. Povsod soglasno ljudje potrjujejo, da dose-
danji sistem ni bil pravi in da je zadnji čas,
da se izpremeni. Zato pa so povsod soglasno
sprejete resolucije, ki zahtevajo izpremembo
volilnega reda in odobravajo obstrukcijo.

Proti temu je vladna liberalna slov-
nemska uradniško-grajščinska stranka brez
vse moči. Tudi pristaši liberalne stranke pri-
hajajo poslušati naše govornike, a večinoma
si ne upajo ugovarjati in ko pride do gla-
sovanja, ali izginejo, ali pa — glasujejo z
našimi.

Iz poročil se izprevidi, da zdaj že burno
odobravajo delovanje katoliško-narodnih po-
slancev celo v krajih, kjer so pred kratkim
imeli še vso oblast liberalci. V tem oziru
je simpatična zlasti Košana. Katoliško-
narodna stranka nevzdržno prodira s svojimi
zdravimi, ljudskimi načeli, koder pa, kakor
v Smartnem, učiteljstvo s par mlečnozobneži
začne razsajati, pa le pokaže, da nima na
svoji strani pametnih ljudi. In to je izboren
nauk za liberalno stranko; ljudstvo pa tudi
izprevidi, da je liberalna stranka tudi kul-
turno na tako nizki stopinji, da lahko z njo
za vselej obračuna.

Dobili smo sledeča poročila:

Shod v Košani.

Pravili so časih, da košana občina
drži kot steber pri liberalni stranki. Kmetje
tamošnji so pa trdili, da so podložni »fer-
mentinskim bogovom«. Danes pa lahko kon-
statiramo, da je Košana s Suhorijo in Šmi-
helom vred ponosita trdnjava katol.-narodne
stranke. Včeraj je zborovalo tam katol. po-
litično društvo. Mož je bilo navzočih nad
400. Nekaj je bil neki botezar nagovarjal
ljudi, naj bi pri shodu nagajali, a ni dobil
nikogar zase. Njegove želje so bile zastoj.
Napeto so poslušali dr. Kreka, ki je razvil
pomen sedanjega boja in označil stranko, ki
nastopajo v njem. Vrli Kraševci so dokazali,
da razumejo, za kaj se gre, in da se trdno
oklepajo svojih poslancev. Župnik Hladnik
je predlagal zaupnico katol.-narodnim po-
slancem, ki se je navdušeno sprejela. Eno-
glasno so se tudi izrekli zborovalci za splošno
volilno pravico in izrazili svojo vzajemnost
s koroškimi sobratji, ki se ravno sedaj boju-
jejo za najprimitivnejše pravice slovenskega
jezika. Če hoče dr. Tavčar zvedeti, kako zna
njegov polčlovek braniti svoje stališče, naj
pride v košansko dolino. Tamošnji kmetje
so naprednejši in narodnejši, nego stranka,
ki jo on vodi. Na Krasu bi mu čisti zrak
morda izbistril glavo; česar bi mu pa še
manjkalo, bi ga pa naučili razboriti, napredni
Kraševci.

Shod v Trnovem.

V impozantnem gospodarskem »Domu«
v Trnovem na Notranjem je zborovalo
včeraj popoldne katoliško politično društvo
za Trnovo in okolico. Javnemu shodu je
predsedoval g. Fran Beniger. Tu, kjer
so časih neomejeno gospodarili liberalci, je
ljudstvo z navdušenjem sprejelo demokra-
tični program katoliško-narodne stranke.
Do 400 mož je poslušalo dr. Šuster-
šiča, ki je skoro tri ure razlagal navzo-

čim sedanji boj ter se v svojem govoru
ozrl tudi na račune, katere je dr. Tavčar v
Novem mestu po svoje skoval. Dr. Šusteršič
je reagiral na nesramno pisavo »Učitelj-
skega Tovariša«, in tistim liberalnim učite-
ljem, ki se s tako pisavo strinjajo, še en-
krat temeljito potasnil stališče katoliško-
narodne stranke. Razboriti poslušalci so s ka-
rakterističnimi mejklici kazali, da razumejo
dobro, za kaj se gre, ter so govorniku gro-
movito pritrdili. Nekaj točk iz dr. Šuster-
šičevega govora, ki bodo izvestno vzbudile
splošno pozornost, pričujemo jutri. Resolu-
cije je predlagal župan iz Jablanice, gosp.
Franc Rojce, nakar jih je še raztol-
mačil đ. g. Brajce. Resolucije se
glase:

Javni shod katol. polit. društva, zboru-
ječ v Trnovem dne 22. novembra 1903, iz-
reka poslancu dr. Šusteršiču in vsem katol.
narodnim poslancem v državnem zboru za
njihovo delovanje zahvalo in popolno za-
upanje.

Javni shod katol. polit. društva, zboru-
ječ v Trnovem dne 22. novembra 1903, izreka
vodstvu katoliško-narodne stranke, odnosno
našemu voditelju dr. Šusteršiču in vsem ka-
toliško-narodnim poslancem neomejeno za-
upanje in zahvalo za njihovo krepko pote-
zanje za kmečke pravice v deželnem zboru
s prošnjo, da voditelji katoliško-narodne
stranke dr. Šusteršič in tovariši vstrajajo v
tem boju za kmečke pravice, dokler kmečko
ljudstvo ne pride do zmage.

Javni shod katol. polit. društva, zboru-
ječ v Trnovem dne 22. novembra 1903, prote-
stira proti kršenju pravic ubogim
Slovencem na Koroškem in Sta-
jarskem pri sodiščih ter tudi drugod in
poziva poslance, naj v družbi z ostalimi po-
štenimi poslanci store najodločnejše korake,
da se odpravijo krivice.

Javni shod katol. polit. društva v Trno-
vem se izreka za vpeljavo splošne in enake
volilne pravice in zahteva, da se gg. po-
slanci katoliško-narodne stranke bijejo zanj
z vsemi sredstvi, dokler je ne dosežejo.

Ljudstvo je soglasno izreklo, da tudi
ono ne odneha in da bo krepko vstrajalo z
našimi poslanci in naj boj tudi dolgo traja,
ker združeno ljudstvo mora
priboriti zmago.

Shod v Mirni peči.

Včeraj dopoldne se je vršil javni
ljudski shod v Mirni peči. Po-
ročevalec Gostinčar je zbranim zboru-
valcem pojasnjeval razmere v dež. zboru in
povdarjal potrebo volilne preosnove v smislu
splošne in enake volilne pravice, na podlagi
katere bi dobili kmetje in sploh delavski
sloji v roke upravo deželnega gospodarstva.

Sedaj, ko ima pešiča veleposesnikov,
v zvezi z mestnimi poslanci večinoma, se za
kmeta, ki je v dež. zboru v manjšini, ne dá
ničesar doseči.

Dalje je volivna preosnova edina opora
in zagotovilo lepo nad prodirajočimi Nemci.
Omenja koroških razmer ter stavi tozadevne
resolucije, ki so bile navdušeno vsprejete.
G. kaplan Majdič je nato zaključil lepi
shod. Kmetje se vzbujajo za svoje pravice!
Na shodu je bilo nad 300 kmetov.

Shod na Dobrovi pri Ljubljani.

Ob 3. uri popoldne se je na Dobrovi
vršil javni ljudski shod, katerega
se je udeležilo lepo število volivcev. Shodu
je predsedoval župan Anton Laznik,
stolni vikar L. Smolnikar pa je go-
voril o položaju v našem deželnem zboru, o
splošni in enaki volilni pravici ter o žalostnih
razmerah koroških Slovencev. Dobrovski ka-
pelan g. I. Meršolj pa je omenjal do-
mačih potreb.

Z navdušenjem so bile sprejete toza-
devne resolucije in tudi resolucija v

prilog zatiranim bratom na
Koroškem.

Shod v Smartnem.

Politično društvo za litijski okraj je
imelo včeraj v Smartnem pri Litiji občni
zbor. Tem povodom je povabilo poslanca
dr. Schweitzerja in dr. Zitnika,
da poročata o delovanju v deželnem, ozi-
roma v državnem zboru. Za zborovanje je
bila določena dvorana g. Wakoniga. Domači
učitelj Pleskovič, ki menda še nima
24 let, pa si je mislil: Ne, jaz priredim
danes tukaj s svojimi pevci, trobentači in
pretepači svoj ples, ker dolžnost je učite-
ljeva, da vzgaja ljudstvo v vseh lepih vedah.
In ker so bili možje katol. narodne stranke,
katerim učitelj Pleskovič daje tako lepe
vzglede, mnogo dostojnejši nego vzgojitelj
mladine, niso postavili surovih mlečnozobih
razgrajčev na cesto, marveč so odšli v žup-
nišče, kjer se je do 6. ure na večer vršil
shod v najlepšem redu. Liberalni mladiči,
na čelu jim vzgledni Pleskovič, pa so ra-
jali ob darovanem sodu Gambinove pijače
ter kakor petelinje hripavo prodajali zija-
lomo svojo liberalno olikanost. Kakor so trdile
govornice, je baje tudi gospica učiteljica
Demšar kot makedonska junakinja ve-
selja sopela: »Zmaga je naša«. Da, smete
biti ponosni na to slavno zmago neolika-
nosti pod vodstvom liberalnega učiteljstva,
za katero po besedah g. dr. Tavčarja de-
žela pretaka svojo »srčno kri«. Ziveli jani-
čari! Naše ljudstvo pa jih bode do dobra
spoznalo svoje »dobre prijatelje« in se po
tem ravnalo. To je dokazalo tudi splošno
pritrjevanje besedam obeh go-
vornikov na shodu. Z navduše-
njem so zborovalci sprejeli re-
solucijo glede premembe vo-
lilnega reda za dež. zbor, dalje so iz-
rekli popolno zaupanje svojim poslan-
cem ter izrazili odločno zahtevo, naj slo-
venski poslanci storé vse porabno v obrambo
slovenske pri koroških sodiščih ter z
vso odločnostjo zastopajo avstrijske koristi
proti neopravičenim madjarskim za-
htevam.

Shod pri St. Jurju pod Kumom

za del občine sv. Križa se je vršil v nedeljo,
22. t. m., po zjutranjem opraviilu v prostorni
veži župnišča. Predsedoval je posestnik Ivan
Vrtačnik, potrebo volilne reforme za de-
želni zbor je razjasnil posestnik H. Medved,
deželne račune je razložil domači župnik.

Po živahnem govoru so bilo brez ugo-
vora sprejete resolucije:

I. Ker je polovica deželnih davkov taci-
h, da jih plačuje vsak, kdor je in pije, in ker
je vojaška in šolska dolžnost splošna naj se
vsaj polovica poslancev voli po splošni in
enaki volilni pravici.

Privoščimo jo tudi hlapcem, samo da
bi jih kaj bilo.

II. Druga polovica poslancev naj se
razdeli na kmete, grajščake in meščane, pa
pravično.

Ker je bilo takih grajščin, odkar je ta
postava, že čez 25 razprodanih kmetov, naj
grajščaki kar precej prepuste dva poslanca
kmetom, in ko bo grajščin zopet 10 manj,
zopet enega itd.

III. V mestno in trško skupino naj se
sprejmó vsi tisti kraji, kjer so c. kr. uradi
ali pa so večji, kakor najmanjše mesto.

Shod v St. Lambertu.

Ljudski shod v St. Lambertu,
na katerem so bili zbrani volilci iz te fare,
pridružil se je popolnoma stališču katoliško-
narodnih poslancev in navdušeno odobril vse
resolucije. Volivci ostanejo zvesti v boju za
svojimi poslanci!

Shod v Selcih.

Shod v Selcih je včeraj navdušeno
sprejel soglasno več resolucij v prilog boju,

ki ga bijejo katoliško-narodni poslanci za
pravice ljudstva. Liberalcem, ki so včeraj
še vpili v »Narodu« o fiziški sili, je vsa sta-
omagala. Govorili so gospodje: župan Dem-
šar, Rožnik, Šinkovec.

Shod v Horjulu

je tudi vsprejel resolucije, slične drugim
shodom, izrekel je ogorčenje vsem napredno-
nemškutarskim liberalnim poslancem in po-
zval poslance, naj stopijo v strogo opozicijo
proti vladi, dokler se ne popravijo tudi kri-
vice slovenskim bratom na Koroškem, Sta-
jarskem in Primorskem.

Shoda v Črnem vrhu in na Gorah.

Včerašnja shoda v Črnem vrhu
in na Gorah sta se vršila ob ogromni
udeležbi. Ljudstvo je navdušeno
in pripravljeno za najodloč-
nejši boj za ljudske pravice.
Vse resolucije sprejete soglasno.

Shod na Brezovici.

Imeniten je bil shod na Brezovici
pri Ljubljani. Občinski odbor brezoviški je
bil namreč edini v ljubljanski okolici, ki se
je bil tako daleč spozabil, da je šel prote-
stirati proti obstrukciji. Včerašnji shod je
pokazal, da občinski odbor nima najmanjše
pravice, v imenu občine pošiljati v svet take
izjave in svojo občino na ta način blami-
rati pred svetom. Na shodu je bilo dve do
tri sto mož, skoro samih volivcev, med
njimi tudi nekaj občinskih odbornikov, ki so
podpisali slavni svoj protest. Govoril je na
shodu g. Jan. Kalan, ki je v svojem
nad uro trajajočem govoru jasno razložil,
za kaj se gre v deželnem zboru ter s
krepko besedo našel in ožigosol
budalost tistih kmetskih voliv-
cev, ki hodijo komplimente de-
lat liberalni gospodi ter se vr-
žejo ž njo proti žetiku od vseh
plati dosti zatiranemu kmetu
in takó pljujejo v svojo lastno
skledo! — Poslušavci so z burnim odo-
branjem pretrgavali govornikova izvajanja
ter živahno izražali svoje ogorčenje nad
kmeti, ki se vežejo s kmetskimi zatiranci.
Nobeden navzočih nasprotkov ni drhnil be-
sedice. Ljudstvo pa je bilo navdušeno in
veselo. — Shod je sprejel običajne resolu-
cije, s katerimi se izraža popolno zaupanje
in zahvala našim poslancem ter simpatije
koroškimi Slovincem; dodal pa resolucijo,
v kateri se izraža pomilovanje
in ogorčenje vsem tistim malo-
številnim kmetskimi občinam
in brezoviški posebe, ki so se
dale zapeljati v boj — zoper
kmeta.

Včerašnji shod je dal krepak sunljaj
brezovickemu liberalizmu ter je pokazal,
da bi bilo liberalnemu gospodarstvu kakor
na Brezovici takó i po drugih kmetskih ob-
činah kmalu konec, ako se ljudem oči od-
pro in se takó poučeni kmetje jamejo bolj
brigati za javne zadeve, pri katerih se gre
za njih interese. Zato naprej — med
ljudstvo!

Shod v Metliki.

Včeraj je bil shod tudi v Metliki.
Dnevni red je bil: Deželnozborni položaj in
volilna sprememba. Zborovalci so bili iz ob-
čin Drašiči, Božakovo-Rosalnice, Lokvica s
svojimi župani. Iz občin Črešnjavec in
Radovica so prišli pa župana in odborniki.
Resolucije so bile z velikim navdušenjem
sprejete na utemeljevanje župana Matjašiča
iz Božakovo-Rosalnice.

Resolucije se glase:

1. Volivci iz občin Božakovo-Rosalnice,
Drašiče, Lokvica, Radovica, Črešnjavec, zbrani
na javnem shodu v Metliki dne 22. novem-
bra, zahtevajo, da naj se sedanji krivični vo-
lilni red, po katerem kmečko ljudstvo ne

more priti do pravičnega zastopstva, nadomesti s splošno in enako volilno pravico.

2. Svojima poslancema v dež. zboru in sploh vsem katoliško - narodnim poslancem izrekajo popolno zaupanje in zahtevajo obenem, da vztrajajo v tem boju, dokler ljudstvu ne priborijo njegovih pravic.

3. Zbrani volilci naročajo svojim poslancem, da naj vse sile zastavijo za zgradbo belokranjske železnice, za odpravo vinske klavzule in naj pospešijo delo za vodovod na Radovici, Suhorju in Lokvici, kakor tudi za preložitve cest v Drašče in Vidošče ter podeželenje cestne proge Metlika Črnomelj-Semič.

4. Zbrani volilci protestirajo obenem tudi, da črnomaljsko okrajno glavarstvo dopisuje župnim uradom in šolskim vodstvom v nemščini.

Slov. - nemška zveza na Štajarskem?

Slovenska in nemška opozicija v štajarskem deželnem zboru, to so: nemški konservativci, nemška kmetijska zveza in slovenski poslanci, so se ob sklepu deželnega zbora sešli in so sklenili nekako pobratimstvo opozicije proti nemškonomacionalni buržaziji in veleposestvu.

Tako se piše v »Domovini« in smo v soboto dotično notico ponatisnili. Danes dodamo še nekoliko svojega komentara.

V štajarskem deželnem zboru so stali letos v manjšini proti nemškonomacionalni politiki večine, ki je sestavljena iz zastopnikov mest in veleposestva, vsi poslanci iz kmetijskih občin.

Ta opozicija agrarcev cele dežele se je rodila ob priliki volilne reforme, katero so nemški nacionalci hoteli izkoristiti izključno le za mestne volilce, in sicer iz razloga, da utrdijo svojo strankarsko nemškonomacionalno nadvlado za vso bodočnost in da pritisnejo kmetijske poslance v brezupno manjšino. Za nemške nacionalce je bila skrb, da odrinejo eno tretjino slovenske dežele v kot in onemogočijo slučaj, da bi kedaj tudi slovenski del postal odločujoči činitelj v graški deželni zbornici. Ker se je šlo pri teh nemškonomacionalnih manevrih za prikrajšanje interesov agrarnih deželnih poslancev, je bilo naravno, da je skupna nevarnost približala vse kmetijske poslance, da so varovali interes kmetijskih občin. Ta koalicija agrarcev pri volilni reformi je imela za posledico to dobro, da so morali nemški nacionalci odnehati in da se je pod vplivom pričetih obstrukcije rodila splošna kurija, katera sicer ne spremeni v zbornici političnega položaja, vendar pa okrepi po številu sgrarne in ljudske deželne poslance.

Ta koalicijaad hoc — sicer dispartitnih elementov — je bila potrebna in koristna in mi smo zadnji, ki bi metali kamenje radi koalicije na kogarkoli.

Vendar si dovoljujemo sledeče pripombe. Vsaka koalicija različnih strank zahteva podrejenost različnih programatičnih načel skupni stvari. Popuščati se mora v nasprotujočih točkah in postaviti se morajo v ospredje skupni interesi. In kaj imajo gori navedene tri stranke skupnega? Skupno jim je le agrarni program, koristi kmetijskega ljudstva in koristi delavskega ljudstva. V vseh drugih točkah pa gredo več ali manj narazen. Nemški konservativci so v nasprotju s stranko Rokitsanskega deloma v narodnem vprašanju in tudi v verskem. Baron Rokitsansky cika s svojim nacionalnim programom na stran Walza in dr. Derschatte, konservativci pa so, kolikor pripuščajo razmere in nemškonomacionalni terorizem, za narodno ravnopravnost. Spominjamo samo na Kalteneggerja, ki je vkljub vsomu terorizmu bil za slovensko celjsko gimnazijo. Slovenski poslanci v štajarskem deželnem zboru pa stojé sicer na skupnem agrarnem programu z omenjenima strankama, drugače pa so vsled razmer germanizatorskega sistema na strogo nacionalnem stališču. — Ako bi se tedaj hotelo uvesti enotno postopanje ali trajna zveza opozicije v graški deželni zbornici, morali bi si slovenski poslanci zagotoviti naklonjenost nemških konservativcev in Rokitsanskega »Bauernbunda«, vsem našim skromnim, a skozi inskziopravičnim narodnim zahtevam. Le za ceno narodnih koncesij Slovincem na kulturnem in šolskem polju morejo iti slovenski poslanci v trajno koalicijo.

Slovenski narod na Štajarskem zahteva svoj eksistenčni minimum, in ta je: slovenske gospodarske šole v spodnjem Štajarju, slovenske paralele na gimnazijah, prememba deželne gimnazije v Ptuj v tem smislu, nadalje slovenske meščanske in kmetjsko - gospodarske šole, razdelitev deželne uprave tako, da bodo imeli Slovinci v deželnem uradu v Gradcu sorazmerno svojemu številu tudi slovenskih uradnikov, ki bodo dopisovali s slovenskim delom dežele tudi slovenski.

To so že stare zahteve, katerih pa nemški del dežele prav nič upoštevati ne; zato so slovenski politiki prišli na misel, da se mora uprava vse dežele ločiti v nemški in slovenski del. Vseled naraščajočega germanizatorskega pritiska se je rodilo geslo: proč od Gradca!

Ako priznava nemški baron Rokitsansky in konservativci Wagenhofer opravičenost naših narodnih zahtev in tudi v dejanju zanje delujeta s svojima strankama v deželni zbornici, potem, a samo potem naj slovenski poslanci gredo z njimi v opozicijsko koalicijo.

A vnaprej že vemo, da nemška opozicija ne more sprejeti naših zahtev in zanje delovati že iz razlogov strankarske taktike, ker nemškonomacionalna ideja in nemški šovinizem je danes tolik, da se morajo narodno najpravičnejši nemški možje temu šovinizmu vklanjati vkljub boljšemu osebnemu prepričanju.

Zato pa že naprej vemo, da barona Rokitsanskega stranka ne bo n. pr. za slovensko gospodarsko in vinarsko šolo v Mariboru ali za slovenske paralele na ptujski gimnaziji; zato je pa trajna zveza brezpravnih slovenskih helotov v deželni graški zbornici z narodno nasičenimi nemškimi agrarci nemogoča.

In če bi se trajna alijanca sklenila na skupni agrarni program, morali bi Slovinci omejiti ali povse zapustiti svoje narodne zahteve. To bi pa bila naravnost katastrofa za Slovenstvo v spodnjem Štajarju. Mi stojimo na spodnjem Štajarskem v znamenju narodnega boja za ravnopravnost. Ako bi količkaj popustili, napravili bi med narodom veliko zmešnjavo. Saj tu na Kranjskem vidimo, do kakega nehaštva in narodne brezbriznosti dovede koalicija slovenske stranke z nemštvom, in ta narodna škoda je ogromna celo na Kranjskem. Kaj-le bi še bilo na Štajarskem, ker je nemškutarstvo močno celo v vsakem trgu! Potem bi si morali izbrati za glasilo »Stajerca«.

Vemo, da niso razmere tako daleč na Štajarskem. Kakor so se kranjski Nemci samo iz oziroma nemško narodno korist spojili z reprezentanti mesta uradništva, oziroma s takozvano »narodno napredno« stranko, jednako morajo slovenski poslanci na Štajarskem svojo taktiko v graški zbornici urediti tako, da bo ista vspešna tudi za doseg narodnih zahtev. Premoč nemških nacionalcev se mora slabiti kjerkoli mogoče, imeti pa treba pred očmi vedno slovenske zahteve, katere je ob danih razmerah mogoče izvesti. Agrarno socijalni in narodno slovenski program jim mora biti povsod in vselej zvesti spremljevalec.

Gospodarsko in kulturno okrepiti slovenski element in slabiti premoč nasprotnika na gospodarskem in kulturnem polju, to geslo je vsemu slovenskemu delovanju povsod in posebno še na Štajarskem. Oportunizem je v sedanjem hipu dopusten samo v toliko, ako vspešno služi temu smotru.

Naglašamo le še enkrat: Slovinci, zanašajmo se v prvi vrsti le nase, le na svoje narodno delo! Glavna krivda našemu nazadovanju je ta, da smo bili v polupretekli dobi v narodnem delu preveč malomarni in pri nasprotnem pritisku preveč malodušni. Pričakovali smo preveč od pravičnosti vlade. — Z mogočnimi Nemci, ki nečejo priznati naše ravnopravnosti, vezati se, je pa za šibke Slovence vedno nevarno, in če nimamo od tega narodne koristi in narodnih koncesij, naravnost pogubno, ker nas to zavede v narodno nehaštvo. To je pa za tako mali narod naravnost usodno. »Nehvalno nam v Nemcih iskati pravdo!« velja, dokler nas ti ne priznavajo kot sebi v vseh stvareh enake.

Iz državnega zbora.

Češki poslanci se nočejo s Körberjem spustiti v nikakoršna pogajanja. Na trmasto in neumno obstrukcijo od strani Nemcev v češkem deželnem zboru je le en odgovor: Obstrukcija v državnem zboru. Od tega Čehi ne bodo odstopili, niti, če jim vlada daje najlepše obete. — V dunajskih vladnih krogih so dobili obvestilo, da je izvolitev delegacij v ogrskem držav. zboru zagotovljena, in se bodo potemtakem sklicale lahko delegacije 15. dec. Njihov program bo pred vsem ta, da dovolijo proračunski provizorij.

Položaj na Ogrskem.

V sobotni seji poslanske zbornice je ministrski predsednik Tisza na kratko odgovoril avstrijskemu min. predsedniku Körberju. Izjavil je, da se noče spuščati s Körberjem v nikako polemiko in da mu morajo k temu vse stranke pritrditi. Nadalje je zatrdil, da avstro ogrski nagodbeni zakon niti ne obstoji, marveč dva popolnoma neodvisna zakona: ogrski in avstrijski, katere zakona pa imata taka določila, da je mogoče na podlagi teh reševati skupne zadeve v smislu paritete. Ogrska ima sama pravico tolmačiti ogrsko državno pravo, in se nima v to nihče umešavati. In Ogrska ima tudi pravico, da nagodbene zakone enostransko spremeni, in njegova določila bi zadobila po ce-

saraki sankciji pravno moč, v veljavo pa bi stopila šele tedaj, ko bi tudi avstrijska državna polovica sklenila enak zakon.

Na to izjavo je poslanec Kossuth pritrdil prvi točki Tiszovega govora, a z drugim delom se ni strinjal. Ako ogrski državni zbor v soglasju s krono ustvari kak zakon, ima isti brezpogojno veljavo, brez ozira na avstrijski parlament.

Posl. Polonyi je dejal, da je Avstrija dobila svojo ustavo le valed ogrskega posredovanja. Ako se ogrski politiki prepriajo radi tega, da li spada vprašanje o madjarskem armadnem jeziku med pravice krone ali ne, je to postranska stvar. Glavno je to, da ogrski parlament ne prizna skupnosti kronin pravic v obeh državah.

Nato je nadaljevala zbornica razpravo o vojni predlogi. Posl. Bahovskij je izjavil, da odklanja sedanjo predlogo, ker ne more zaupati vladi. O razpuščenju zbornice v izvenzakonskem stanju pričakuje najhujše.

Tisza je napram neki deputaciji v Budimpešti, ki mu je izročila addresso zoper obstrukcijo, odgovoril mej drugim, da je stališče Ogrske v bodočnosti tako negotovo, da bi bilo treba obupati nad usodo domovine, ako se ne posreči, potegniti jo iz blata, kamor so jo obstrukcionisti v svoji nepremišljenosti potlačili. Vse je odvisno od tega, hoče li madjarski narod z deli pokazati, da hoče doseči velike cilje domovine. — Vlada hoče obstrukcijo na ta način preprečiti, da se vsak dan vršita dve seji. Grof Zichy je odložil predsedniško čast ljudske stranke.

Turčija stavka dalje.

Napovedane avdijence ruskega in avstrijskega poslanika pri sultanu ni bilo. Sultan je prosil, naj sedaj še ne prideta, ker se je — prehladil. Pač pa je sultan sprejel francoskega poslanika, kateremu je dejal, da je zadevo reform izročil ministrskemu svetu. Dnes se vrši turški ministrski svet, ki se bo bavil s to zadevo. Vsekako ni pričakovati, da bi ministrski svet že sedaj vsprejel reforme predloge, kajti ministrskemu svetu sta se izrazila ugodno za reforme le veliki vezir in minister zunanjih zadev, ostali ministri pa priporočajo upor, češ, da so zlasti pač edine gledé reform, niso pa edine gledé korakov, katere bi bilo storiti, ako se Turčija reformam upre.

Anglija

se bo, kot vse kaže, zapletla v vojno s Tibetom. Odelek vojakov je dobil ukaz, zasesti Tschumbi-dolino, ki odpira vhod v Tibet. Domači stanovniki so sovražni in bojevitni ter ni upanja, da bi se razpor med Tibetom in Angleško zlepa poravnal.

Iz brzojavk.

Dunaj. Državni zbor bode zboroval le do 15. decembra. Dne 15. dec. se snidejo v Budimpešti.

Dunaj. Poljski klub je imel burno sejo radi afere Stiller. Stiller je presegel nekaj let, ker je bil obsojen, da je ukradel neke mobilizacijske načrte. Ko so našli pravega krivca, je bil Stiller izpuščen in dobil je zopet nazaj svoje prejšnje vojaško dostojanstvo. Sedaj ga je vojni minister nakrat zopet degradiral. Poljski klub bo radi tega interpeliral v drž. zboru in v delegacijah.

Dunaj. Državni zbor bode tekoči teden nadaljeval debato o izjavi ministrskega predsednika. Koncem tedna pride na vrsto poročilo ustavnega odseka o odpravi § 14., ako bodo mladočehi to zadevo izločili iz svoje obstrukcije.

Osek. Tu zboruje danes srbska samostalna stranka.

Pariz. Senat je sprejel predloge Dalpecha proti kongregacijam s 147 proti 136 glasovi. Combes je ostro govoril za, Waldeck Rousseau proti.

Budimpešta. Banketa obstrukcijskih poslancev se je udeležilo 40 poslancev. 14 poslancev je opravičilo svojo odsotnost.

Petrograd. Obravnave komisije za povzdigo blagostanja mej ruskimi kmeti so končane.

Osek. Nemci v Srmiji nameravajo izdati svoj nemški list.

Brest. Nad tisoč delavcev iz luke je včeraj tu priredilo demonstracije. 100 delavcev je napadlo in preteplo policijskega komisarja.

Pariz. Vladno časopisje slavi Combesovo zmago nad Waldeck-Rousseauom v senatu, kjer je bil sprejet Dalpechov predlog, naj se tudi avtoriziranim kongregacijam prepove voditi kako srednjo šolo ali v njej poučevati.

Trst. »Piccolo« javlja, da se prosti vseučiliški kurzi v Inomestu prične danes. Prvo predavanje bo imel profesor Gubernati iz Rima.

Rim. Novi italijanski finančni minister postane poslanec Girardi.

Zofija. Tukajšnji makedonski krogi so silno razburjeni nad stanjem v Makedoniji, kakor ga je slikal Boris Sarafov in drugi vodje. Na uresničenje makedonskega reformnega programa ne veruje nihče. Vsi

so prepričani, da spomladi zopet izbruhne vstaja.

Zofija. Bolgarska vlada je darovala 50.000 frankov za ponesrečene Makedonce.

Solun. V okolici Ohrida vlada strašen glad. Ljudje jedó drevesno skorjo in neko vrsto korenin, da si olajšajo glad. Kmetje pripovedujejo, da so po potih naleteli na mrtvo dečo, ki je imela polna usta trave. Ljudje se skrivajo po šumah; vse je požgano in uničeno.

Kološ. Povodom ustanovitve Banflyjeve stranke je imel bivši ministrski predsednik Banfly govor, v katerem je poudarjal, da se mora porabiti vsa sredstva, da se ustanovi enotna madjarska država. Zato je potrebna gospodarska samostojnost, finančna neodvisnost in samostojna carina.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. novembra.

Učitelji in zvišanje plač. Liberalni učitelji hočejo na vsak način katol. narodno stranko prisiliti, da jim plač — ne zviša. V zadnji številki »Naroda« neki vzgojevalec mladine zahteva, da mora katol. narodna stranka dati zadoščenje učiteljem. To se pač pravi, da naj vsi ljudje pokleknejo pred takim strahškim zahtevam višje plače in se naj dajo od njega zmerjati. Ker praviti pa zna ta izobraževatelj mladine! »Razbojniška obstrukcija in šarlatansko delovanje susteršča in Jakliča«, »arogantne osebe«, »mrtva roka« itd. A do vrhunca se je povzpela ta učitelj, ko je zapisal: »Trebalo bi, da bi se vse kranjsko učiteljstvo dvignilo in dalo fizičnega čutila tem brezprimerno frivolnim ljudskim izsesovalcem«. Glejte ga no! S »štaberlom« hoče prisiliti zastopnike ljudstva, da mu naj plačo zvišajo! To je kakor nalašč za kmete! Učitelji, kakor hočete! Dokler se identifikirate s takimi brezprimerno neumnimi in arogantnimi ljudmi, kakor v vašem imenu v »Narodu« pišejo, lahko zvišanja plač — čakate. In to po pravici, kajti učitelj v »Narodu« piše: »Od arogantne osebe dr. Susteršča in drugih mi ne maramo niti pol vinarja«, Torej! Kakor hočete...

30letnico poroke praznujeta prihodnjo nedeljo državni poslanec dvorni svetnik g. Fran Suklje in njegova blag. gospa. Mnogobrojni čestitatelj pridružujemo se tudi mi z iskrenim klicem: »Se mnogo srečnih let!«

»Slovenska Solska Matica« bo imela 27. dec. ob 10. uri dopoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani svoj redni občni zbor. Popoldne ob 2. uri bode predaval g. prof. V. Bežek.

Novomeškemu županu gosp. Sladoviču. Novomeški župan gosp. pl. Sladovič je baje na dr. Tavčarjevem shodu v Novem mestu, kakor poroča »Narod«, zaletel se v »klerikalno stranko«, češ, da dela tako, da mora končno slovenski narod ugonobiti. Mi sicer ne poznamo na Slovenskem klerikalne stranke, vendar »Narod« z onimi besedami namigava na nas. Z ozirom na to povemo g. Sladoviču, da se je zmotil v naslovu in da se tiste besede v polni meri prilagajo tistim, ki v »Slovenskem Narodu« pravijo o baronu Heinu črno na belem: »Protestujemo kar najodločnejše zoper klerikalne napade na našo deželno vladno in posebej še na osebo našega pravičnega, zaslužnega in spoštovanega gospoda deželnega predsednika.« Stranka, ki se poniža do takega hlapčevstva do nemškega barona, ki je nasprotstvo do slovenskega naroda pokazal, kjerkoli je mogel, stranka, ki na tak način tira »slovensko politiko«, dela tako da mora končno slovenski narod ugonobiti. Mi vzbujamo v slovenskem narodu sam o zavez, vzbujamo mu narodno energijo in narodni ponos, pravimo mu, da je lahko gospodar na svoji zemlji in da se mu za to nobenemu nemškemu baronu, nobenemu tujcu ni treba klanjati. G. pl. Sladovič, vi ste Hrvat, in če se ne prištevate mažaronski stranki, tedaj tudi ne morete odobravati stranke, ki je pri nas še bolj vladna nego so hrvaški mažaroni. Drugič pa g. pl. Sladovič malo premislite, predno koga neopravičeno žalite!

Poučno predavanje v Kamniku. V krasnem »Kamniškem domu« je predaval sinoči dr. Evgen Lampe. Popisoval je London in Pariz. Govoril je o angleški podjetnosti in delavnosti, ki je dvignila ta narod

na prvo stopnjo v gospodarskem oziru. Potem je pa popisoval, kako liberalizem na Francoskem s svojim bojem proti kršdanstvu slabi državo politično in gospodarsko. Pred in po predavanju je domači pevski zbor zapel nekaj lepih pesmi. Čast vrlému pevovodju, pevkam in pevcem!

— **Solske vesti.** Ker je učiteljica gospa Hedvika Schwickert obolela, nastavljen je provizorično na ljudski šoli v Št. Lampretu g. Alojzij Lilia iz Lave pri Celju. — Šolski pouk na Vačah se v kratkem zopet prične. Dokler se ne zgradi novo šolsko poslopje, bo šola v kaplaniji. Začasno bo poučeval đ. g. kaplan Alojzij Smukavec.

— **Poroke.** Dne 28. t. m. se bo poročil v Celju vseučiliški profesor gosp. dr. M. Murko z gđ. Jelico Serneč. — Dne 28. t. m. se poroči đ. dr. M. Škerlj, c. kr. sodni adjunkt v Novem mestu z gđ. Pijo Srebre in g. Jožef Pauer, trgovec v Braslovčah, z gospodično Božo Srebre. — Poročili so se: Nadučitelj v Begunjah, g. Valentin Zavrl, z gđ. Avguštin Lindl. — Gosp. Ferdinand Balija, trgovec v Lescah, z gđ. Marijo Kobalovo. — Poštni oficijal v Novem mestu, g. Ivan Dovjak, z gđ. Viktorijo Juvanovo.

— **Poštna vest.** Od zdaj naprej ni pošta za Dobovec in Kum več v Hrastniku, ker se je zaradi boljše zveze prestavila v Trbovlje.

— **Radi sleparije** so prijeli na Dunaju 34 let starega bivšega trgovca Ign. Tramška in 31letno Katar. Gajšek iz Vojnika pri Celju. Sleparska dvojica je jemala blago na upanje in blago zastavljala.

— **Roparji na cesti.** Na cesti iz Pišce prou Brežicam sta napadla voz, v katerem sta se vozila vinotroca Jer. in Fr. Verhovnik iz Mengša, dva lopova. Hotela sta z nožem v rokah skočiti na voz, a eden vinotrocev ju je s strelom iz revolverja prepolil. Orožništvo je že prišlo oba napadalca, ki sta Stefan Stefančič s Hrvatskega in Anton Žviž iz Globokega.

— **V konkurz** je prišel trgovec in pekovski mojster Fr. Wombek v Spodnjih Kočah.

— **Za proučevanje Adrije.** Cesar je podaril 2000 kron društvu za preiskovanje morskih globčin v Jadranskem morju. Društvu je namen ustanoviti v Trstu akvarij in zgraditi park.

— **Smrtna kosa.** Umrla je pri svetem Ivanu gospa Marija Nadlišek, vdova po pokojnem poslancu in mati, oziroma tačča rodbin Bartolove in Grmekove.

— **Nesreča vled plinove eksplozije.** Iz Gorice: V sredo okoli polnoči je z velikanskim pokom eksplodiral plin v vili barona Westenhofa, ki je bila poprej last g. dr. Staniča. Poškodovana sta bila tudi baron Westenhof in njegov sin žabnik Pajer. Služabniku bila je ožgana brada in ožgani so mu bili tudi lasje, pa tudi na obrazu mu je bilo prizadetih več opeklin. Baron je pa bil opečen na rokah in na obrazu.

— **Kriza v graškem občinskem svetu.** Vsed zmagi socialnih demokratov pri zadnjih obč. volitvah v III razredu je odložilo mandate osem graških obč. svetnikov, ki so bili izvoljeni pred leti na program nemške obrtniške stranke. Sedaj so v obč. svetu nemški nacionalci sami s socijalnimi demokrati.

— **Notarijat.** Notar g. Vilibald Svoboda pride v Konjice, notar gosp. Alojzij Kranjc pa iz Senožec v Šmarje pri Jelšah.

— **Zaigrani denar oropal.** Pri hazzardni igri z delavcem Jožefom Jerebom je zaigral delavec Mat. Potočnik v Goričanah 18 kron in žepno uro. Ko je hotel Jereb oditi, napadel ga je Potočnik, vrgel ga na tla ter mu oropal 10 K. Potočnika so orožniki izročili dež. sodišču.

— **Nagloma umrl** je 76 let stari usnjarski mojster Anton Strniša v Toplicah.

— **Major Jurij Vega.** Pod tem naslovom priobčuje stotnik g. Fridolin Kavčič v »Vaterlandu« iskrečno pisan sestavek o našem slavnem rojaku.

— **Hrvatske novice.** V Ivancih je složna hrvatska stranka porazila pri obč. volitvah Madjarone. — V Oseku so imeli danes Srbi shod. — »Sisački Glas« je zopet prišel izhajati. — Novi srbski list v Bosni. V Sarajevu je začel izhajati srbski politični list »Srbska štampa«, ki bo zagovarjal bosansko vladu. — Tiskovna sloboda. Kakor »Obzorje«, ima tudi odgovorni urednik »Hrvat. prava« šest pozivov pred preiskovalnega sodnika. Obtožen je v štirih slučajih zločina. — Književna vest. Sarajevska »Nada« prestopa koncem leta izhajati. Razlog je prevelika izguba. List ima sicer nad 1000 naročnikov, a letnih stroškov je nad 40.000 K, dohodki pa dosega komaj 15.000 kron. — Iz maščevanja. Dne 18. t. mes. so v

Bednji nepoznani storilci s kamenjem in polenom neusmiljeno pretepli kmetsko Sijko, ker je v dotičnem kraju zastrupil celo vrsto avinj. Sajko pa je tudi kradel in rad zabaval, zdaj pa niti govoriti več ne more, ker je toliko preстал od razjarjenih kmetov. — Železnica na Uško. Posestnik na Reki, Pabstmann, je dobil dovoljenje za zgradbo železniške proge iz lipoglavske postaje na Uško in od tam na Opatijo. Tehnična pripravljajna dela so se že začela.

— **Proračun mesta Idrija.** Dohodkov je proračunjenih 6.109 K 20 v., in sicer: najemščina lova 40 K, tržne pristojbine 680 K, pass davek 100 K, najemščina mestne hiše 1060 K, čitalnice 400 K, hiša št. 136 bo dala 960 K, konjašnica 160 K, klavnic 1500 K, razne pristojbine 600 K, tariatve za vodovod 500 K in obresti rent 109 20 — Stroški so proračunjeni na 9.1.040 K 20 v., in sicer: Listi in tiskovine 150 K, kurjava 300 K, pisarniški pavšal 80 K, županu postovine 1200 K, potnine 150 K, magistratno osebje 6048 K, nočna straža 900 K, pometanje ulic 480 K, voznja smeti 200 K, spravljanje snega 500 K, mestna razsvetljava 4500 K, cest 2000 K, vodovodi 200 K, davki 900 K, tržna lopa 60 živinozdravnika, klavnični paznik in nabava ledu skupno 1420 K, zdravljenje revežev 120 K, reveži v hiralnici 1000 K, bolniški stroški 200 K, nakup prestava 2000 K, redna podpora revežem 1680 K, remuneracije 500 K, šoli za lesno obrt 100 K, čipkaraki soli 100 K, gasilno orodje 100 K, poprava poslopij 2000 K, 6 in pol % amortizacija prisjula 21.725 K in za razne neopredeljene stroške »Narodov« dopolnil jih je že previdek, župan še ne) 9877 K 20 h. — Realna bo stala 32.550 K, in sicer bodo dobili: Ravnatelj 5480 K, prof. Parnat, dr. Bevk in učitelj rsnina Levičnik vsak po 3200 K, učitelj francosčine Gažar 2400 K, suplent Pirc 2000 K, katehet 2200 K, učitelj na pripravljavnem tečaju Gangl 2720 K, učitelja petja 300 K, telovadbe 700 K, s'uga 800 K, kurjava bo stala 800 K, razsvetljava 50 K, kabineti 5000 K in igrišče 500 K. — Pemanjkaj 81.931 K pokrijemo s 50 % doklado na direkt. davke, kar bo dalo 80.731 K. 15 % doklada na užitnino pa bo vrgla 4200 K in s tem so pokriti vsi stroški, pri katerih je siromašne šolske otroke letos župan na cedilu pustil. Lani je odbor nakazal 500 K — in sicer soglasno — revnim otrokom za obleko, — letos so gospod župan izpustili ta izdatek. Kajpada potrebuje poleti gospoda bolj lawn-tenisa na občinske stroške, nego bosi otroci po zimi čevljev, da morajo v šolo.

— **Novice iz Amerike.** Velika nesreča na železnici. Iz New Yorka poročajo, da se je na progi železnice St. Louis-Chicago prigodila strašna nesreča. Neki tovorni vlak je trčil v osebni vlak s toliko silo, da je bil osebni vlak popolnoma razbit. 32 potnikov je mrtvih, mnogo je težko ranjenih. Skoro gotovo bo med ponesrečenci tudi kak Slovenec. — Dva cestna vlakca trčila sta vled megle v Kansas City. Več potnikov je bilo tako daleč vrženih, da so leteli čez ograjo viadukta in telebnili na 20 čevljev bolj spodaj ležeči železniški tir. — Klanje med Slovenci. V Toms Run, Pa., sta se sprla Slovenca Josip Kreg in Valentin Peterel. Nazadnje sta se pričela pretepati. Kreg je bil močnejši in je Peterela večkrat vrgel ob tla. Med njiju se vmeša tudi Frank Primožič in priskoči, ko vidi Peterela na tleh, do Krega ter ga zabode z nožem v prsa. — Splošni štrajk uslužbencev v klavnicah se pripravlja v Čkagi. Stavkalo bi pri vseh ondostnih velikanskih klavniških podjetjih 35.000 mož. — Novo slovensko cerkev bodo blagoslovili v Wankagan dne 26. novembra. V Celmetu je nova slovenska cerkev že pod streho. — Pred okrožnim sodiščem v Celmetu je stal te dni Slovenec Anton Stukel, obdolžen, da je meseca julija sunil z nožem dva druga rojaka. — Ponesrečil se je v Puebli v »Philadelphia tovarni« rojak I. Petek iz Nemške vasi, okraj Rabnica. Umrl je v bolnici. — 2000 delavcev odslovila je v Welch W. Va. tovarna »United States Seel Corporation«. — Stavka strojarjev. 1100 delavcev, ki so delali v strojni »American Hidi & Leather« v Čkagi stavka. — V steklarnah v Pittsburgu zopet delajo. Šest mesecev je moralo z delom počivati 10.000 delavcev. — Grozna smrt štirih otrok. Iz Lancaster poročajo: V Buck's Run, Hocking County, pripetila se je razstrelba posode nitroglicerina. V bližini so se igrali štirje otroci, kateri so bili na mestu usmrčeni in razkosani. — Od jeze se je razpočil. Pri rodbinskem prepiru so sorodniki farmerju John Linku v Marquette, Mich, očitali, da ne sme tako visoko postopati z denarjem, ker se lahko pripeti, da mu ga zmanjka. To pa je farmerja tako vjelo, da je odšel na polje, se vsedel na dva komada dinamita in ga zažgal. Potem je vzel tel v zrak in tako hotel dokazati, da ima on prav. — Samomor pred poroko.

V Chester Pa, se je tik pred poroko vatretil častnikar William Warren. Nevesti je pisal, naj bo srečna brez njega.

— **Začetek izrednega jubileja.** Nam se poroča, da je minouli četrtlet c. g. J a k o b K o r o š a k nastopil petindvajseto leto, odkar je prišel za kapelana v Loče pri Kenjeb, t. j., dopolnil je štiriindvajset let službovanja kot kapelan v enem in istem kraju. Inenovanec je leta 1896 obhajal »srebrno sv. mašo« ali petindvajsetletnico svojega duhovništva. Tem povodom je zaslužnega gospoda po svoji večini »nemški« občinski odbor imenoval za častnega občana. Ali predno se je ponudila priložnost za nameravano izročitev dotične diplome, prišlo so na vrsto občinske volitve. Te so pa »nemskim« odbornikom zavoljo storjenega »koraka« povzročile obžalovanje. Toda miroljubni in zvedeni počaščencev je v pogledu na razmere znal modro najti pot v tem obziru. — V službovanji zvestega in značajnega državljanu ljubi Bog živi še mnoga leta!

— **Bohinjski predor.** Za novo železniško zvezo Dunaja s Trstom morajo biti zgrajeni štirje predori, od teh je bohinjskega že največ dodelanega. V pozni jeseni 1. 1900 se je začelo z zgradbo tega predora zajedno na severni strani v Bohinjski Bistrici na Kranjskem in na jugu. Podbrdom na Goriškem. Na obeh straneh je delo hitro napredovalo, tako da se je moglo na severni strani vsak dan 14 m., in na južni 105 m. predora izvrtati, a pozneje celo 28 m. na vsaki strani. A kmalu so se pojavile resne težkoče. Na južni strani ni bilo več mogoče najti potrebnega stavbenega kamnja, in se je moralo gledati na to, da se predor čim preje izvrti, da se more stavbeno gradivo dovažati od severne strani. Zato se je meseca junija začelo delo na bohinjski strani s pomočjo električnih vrtnih strojev, vled česar je delo napredovalo vsak dan za 49 do 7 metrov. Zgradbo so tačas zavirali jako nadležni plazi na južni strani, kjer se je zemlja udrala, in je bilo za to potrebno z vidnimi oporami nadaljnje posipanje ustaviti. Najbolj je pa oviral delo silni pritok vode na severni strani. Takoj ob pričetku so se pojavili mnogi studenci in vodne žile, ko se je pa letos meseca oktobra izvrtalo že pri čno 1000 metrov v apnene naslake, se je nakrat naletelo na močen studenec, ki je dajal v sekundi 70 litrov vode. Vsa iz predora odtekajoča se vodna množina je znašala 210 litrov v sekundi, a sčasoma se je zvišala celo na 400 litrov. Kaj to pomeni, je razvidno iz tega, da bi ta voda zadostovala za vodovod na Dunaju, in bi prišlo na vsakega Dunajčana okrog 20 litrov vode na dan. Da se je za to vodno maso napravil odtok, je počivalo vsako drugo delo cele štiri tedne, in potem se je moglo šele pričeti z nadaljnim grajenjem. A v starem tiru delo še vedno ni, in vled te zapreke je zgradba nekoliko zaostala. Treba bo še precej dela, da se dosežejo normalne delavske razmere.

Ljubljanske novice.

Novo lekarne v Ljubljani in deželna vlada

Že mnogo nad pol leta je poteklo, kar je sklenil ljubljanski občinski svet, da ugotovi obdi zahtevi in da se ustanovi v Ljubljani dve novi lekarni. A od tega časa nimamo o ti zadevi ne duha in ne sluha več. Ne vemo ali leži se vsa stvar na magistratu ali pa imamo opraviti zopet s slavnoznano naklonjenostjo visoke deželne vlade do petorice ljubljanskih lekarjev. To bi bil že vrhunec ljubavi in negovanja, kakoršnega je deželna na tem svetu morda edinole ljubljanska petorice lekarjev.

Že od leta 1871. se ni ustanovila v Ljubljani nobena lekarna več, dasi bi se bilo moralo njih število dosihdob podvojiti, kakor se je podvojilo od onega časa število meščanov. A ne samo to! Podvojilo se je tačas tudi število okoličanov, tako, da šteje okrajno glavarstvo ljubljanske okolice še več prebivalcev, kot mesto Ljubljana. Torej skupaj do 80.000 prebivalcev, a le pet lekarn. Postavno določeno število pa znaša 4000 ljudi za eno lekarno. To je eldorado, kaj? Sedaj pa pomislimo, koliko več prihaja ljudi v Ljubljano, ko nekaj, dokler niso bile še tako razprežene železne ceste iz nje v vse mogoče kraje po deželi, kakor danes. Pomislimo, da se trikrat toliko zdravnikov naseli v stolici, ki vsi izvršujejo svoj trudopolni poklic le v prid ljubljanske petorice priseljenih lekarjev. Kaj čuda, da si mane ta sleherni večer po do cela breztrudnem delu petične svoje roke, in muza se skriva preimeditnim razmeram. Zida si palače, vilo za vilo, navzgor pa tarna, kakor da bi ne bilo živeti, a uslužbencem plačuje, kar more malo. To in pa dejstvo, da so se nekateri med njimi prevzeli navsevrh še tako, da se zajedajo z usiljivimi svojimi priporočili neprestano do deželi, sili nam pero v roke.

Se vselej, kadar se je šlo za ustanovitev nove lekarne, znali so jo z vsemi zvičajnostimi preprečiti. To je bilo moledovanje in letanja, kakor če se kakemu židu las zakrivi.

Mislili smo, ko je stopil na čelo vrhovnemu deželnemu zdravstvenemu svetu moždomačin, da vendar zaveje druga sapa. Kaj še! Tam kjer se gre za ustanovitev novih lekarnic na deželi, in se lekarju - domačinu, ki se je po 30 letih suženjske navezanosti komaj pribacal do stališča, da bi izmogl sodelavca napraviti občutna konkurenca, ali prikraja domačega zdravnika za izdaten de ne vitalen dohodek iz hišne lekarne, tam gre vse gladko in hitro. Tam pa, kakor v Ljubljani, kjer bi krepko vsevalo poleg peterih strancev še najmanj pet domačinov, odrine, oziroma izpodrine se zapored vsako tako prizadevanje. In tudi zdaj se odgodi v odgodi, kar le možno rešitev, ker z odklonitvijo že menda vendar ne pojde več.

Tako se morajo pehati domačini na lastni zemlji za svoje pravice in svoj kruh, katerega dajo v obilni meri tujcem — domačini in ga jim še slado. Tam na deželi zasleduje se s pedanco, bolje stvari vredno, vsaki najmanjši nedostatek, zahteva se od najstarejšega lekarja napravo najdražjih priprav, čeprav na pr. pod mikroskopom ne more razločiti dlake od rese. Ali je res, da se v Ljubljani milostno-popustljivo pregleda, če mogotec iz same skoposti izroča manipulacije z najstrupenejšimi zdravili nekvalifikovanim ženskam in otrokom, mesto da bi nastavlil svojim preobloženim uslužbencem v od pomoč kvalifikovanega sodelavca? To vemo, da se malo gleda v Ljubljani, kakih so postavno določeni prostori, inspeksijske sobe, ljudje, itd. itd. Pa čemu?! Ubogi mali lekarji, uslužbenci, to je inferijorno. Ljubljanski mogotci in ob enem »vrhovni reprezentanti« tega stanu na Kranjskem — tu so rokavice na mestu!

Kakor je bilo pričakovati, povabljeni so bili pred kratkim lekarji naše stolice, da izpovedo svoje mnenje. Kaka je bila ta izpoved ni težko uganiti. Vprašanje pa je, bode li slavna c. kr. vlada zopet vpoštevala izjave s te strani ali ne. Mi se trdno nadajamo, da in da zmaga naposled vendar razum nad simpatijami. Sicer bi se porodil odpor, digar posledice bi segale mnogo dalj kakor pa bi bilo merodajnim krogom ljubo. S zadnjim tako škandaloznim razpisom magistratske službe v deželni bolnici (za koje mesto sta se oglasila iz vse Avstrije menda le dva) prikupela je dolgoletna hlapčevska strpnost tacihi nezdavihi razmer do vrhunca.

Dvoboj. Piše se nam: Včeraj zjutraj se je vršil dvoboj mej koncipijentom pri dr. Tavčarju, g. Konradom Vodušk o m in dr. Pavlič o m, avskultantom pri tukajšnjem sodišču. Oba duelenta sta rezervna častnika. Pavlič o v dvoboju ni bil ranjen, Vodušek pa je bil s sabljo ranjen preko prsi in ima baje znaten vdarec preko prsnih mišic. Vzrok dvoboja je znana sfera v Švicariji mej nemškimi in slovenskimi dijaki, katerih zagovornik je bil pred sodiščem Vodušek. G. Vodušku je moral zdravnik udarec preko prsi zašiti s 42. šivi.

Umrla je v Beethovenovih ulicah št. 3 grofica Walderstein.

Izseljevanje. Danes ponoči odpeljalo se je v Ameriko 65 oseb. — Parnik »Seeland« parobrodne družbe »Red Star Line«, zastopnik Karol Rebek v Ljubljani, ki je dne 14. t. m. z 1500. izseljenci odplul z Antwerpna, je srečno pripeljal v Ameriko. Iz Amerike je došlo danes zjutraj 25 oseb.

Ukradena poštna vreča. Na južnem kolodvoru je bila v noči od 12. na 13. t. m. poštnemu slugi Bogomiru Gmeinerju ukradena poštna vreča, katero je bil prevzel pri brzovlaku št. 1 in v kateri je bila nova srebrna ura s pozlačenim robom in s tovarniško št. 103 518.

Krojaški mojster Lavtar napaden. Na Radeckega cesti so danes ob 2 uri ponoči fantje pričakali krojaškega mojstra Franca Lavtarja, njegovo ženo in hčerko, ko so šli iz Poljšakove gostilne domov in so jih s kamni napadli. Mizar Avgust Pogačar, stan. v Zalokarjevih ulicah št. 11, kateri je Lavtarjeve spremljal, dobil je kamen v glavo in je poškodovan. Fantje so se bili poprej v gostilni z Lavtarjem nekaj sporekli. Policija je napadalce prišla in zaprla.

Prestrašeni tat. V soboto popoldne utihotal se je tat v podstrešje Kušarjeve hiše v Vegovih ulicah št. 6 in je ukradel služkinji Marijani Kosce čevlje. Kosce je srečala tatu na stopnicah, ko je nesel čevlje in je nad njim zavpila, na kar je čevlje spustil in zbežal proti Mirju.

Boj mej vojaki. V Francotovi gostilni v Sp. Siški so se včeraj spri in stekli vojaki 27. pešpolka in topničarji in je bil v pretepu Franc Roth, tambor pri 27. pešpolku, udarjen po glavi in tako poškodovan, da je moral iti v bolnišnico.

Čajni večer ruskega kruška je ta teden preložen na četrtek.

Vrček v glavo. Zidarja Franc Lozar in Franc Spacapan, stanujoča v Pristavskih ulicah št. 8, sta se včeraj zvečer v gostilni »pri kranjskem biserju« v Slomškovih ulicah spri in je v prepiru Spacapan vrgel Lozarju vrček v glavo in ga tako poškodoval, da so ga morali odvesti v deželno bolnišnico.

Nadomestni rezervisti 17 pešpolka so šli danes peš na Rakek na strelne vaje. Danes bodo hodili 50 kilometrov. Vsem 600 nadomestnim rezervistom so te dni stavili kozo.

Poroka. Jutri, v torek dne 24. t. m. se poroči v travski cerkvi v Ljubljani gospod Leopold Pavletič, c. kr. sodni pristav v Komnu in posestnik, z gđ. Anico Modičevo iz Novevsi pri Rakeku.

Predavanje gospe Terezine Jenkove o bedi Makedoncev bo prihodnjo nedeljo dne 29. novembra in ne 6 dec.

Delovanje mestne posredovalnice za delo in službe. Mestni trg št. 27, telefon št. 99. Od 13. do 19. nov. je dela iskalo 14 moških in 39 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 13 moškim in 31 ženskim delavcem; v 35 slučajih se je delo sprejelo. Od 1. jan. do 19. nov. je došlo 2635 prošelj za delo in 2527 deloponudeb, v 1571 slučajih je bilo delo sprejeto. Delo dobe takoj moški: 1 mizar, 2 kovača, 2 trgovski slugi, 2 kočijaži, 6 konjskih blapcev, ženske: 1 gostilniška kuharica, 3 natakarice, 7 deklic za vsako delo, 5 deklic k otrokom. — Službe iščejo, moški: 1 strojnik, 2 natakarja, 1 trgovski pomočnik, 1 skladiščnik, 2 pisarja, 1 vrtnar, 1 graščinski kočijaž, več pisarniških slug, ženske: 2 blaginjičarki, 2 prodajalki špecerijeke stroke, 3 računajoče natakarice, več kuharic. — Oddati je takoj stanovanje z 2 sobama, več mesečnih sob, tudi s hrano, za februar 2 stanovanji z 2. sobama. V najem se iščejo stanovanja (za februar) z 2. in 3. sobami. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

Karlovčanke v Ljubljani. Damski zbor karlovškega tamburaškega zbora „Javor“ priredi včeraj koncert v kavarni Valvazor.

Književnost in umetnost.

*** Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v torek, se igra izvrstna češka burka »Morska deklica«, v kateri ima gđ. Rückova veliko naslovno vlogo ter igrajo gg. Lier, Verovšek in Boleška velike komične vloge. Dejanje se vrši v Opatiji, oziroma na parniku. Burka je polna komičnih situacij in je že lani vzbujala najživahnejši smeh. — V četrtek se ponovi francoska veseliga »Njegova hišna«. — V soboto je operna predstava.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Volga na Ruskem je pričela zmrzovati. — Na smrt obsojen je bil na Dunaju 22letni mizarški pomočnik Leopold Nepomucky, ki je v Budimpešti umoril in oropal svojo sorodnico Julijo Kubanyi. — Hrvatski kmetje so napadli madjarsko vas Nagylak. Ubili so posestnika Bartha in več oseb nevarno ranili. — Sodnijska obravnava v zadevi sv. Vavilavske založne, ki se prične 25. t. m., bo trajala en mesec. Obtožnica obsega 800 strani. Obtoženi so: Dрозd, ravnatelj Kohut, revizor Wily, knjigovodji Herzik in Pekelender ter revizor Grünwald. Preiskava se nadaljuje še proti 37 osebam. Prič bo precejšnje število — 70. — Dijaške demonstracije. V soboto so napravili dijaki v Barceloni burne demonstracije. Vdrli so na vseučilišče ter klicali: »Smrt ministrskemu predsedniku!« Slednjič so se stopili še med seboj ter razgrajali, dokler jih ni razgnala policija. — 163 dni brez zavesti. V Sankt Lake City je umrla 19letna deklica, Bessie Knecht, ki je 163 dni ležala brez zavesti. — 50.000 K kazni radi razžaljenja časti. Profesor londonskega vseučilišča dr. Bayliss je tožil tajnika Coleridge radi razžaljenja časti, ker je ta na nekem shodu o njem zelo nečastno govoril. Sodišče je za toženca obsodilo na 50.000 K denarne kazni. — Grof in hči črevljarja. Grof Stefan Gyulay, ud znamenite rodovine Gyulay, se je zaročil na Dunaju z 20letno hčerjo Elizabeto črevljarja Kolazija, s katero se je

seznal pred tremi leti. Grof obuje z nevestino rodovino zelo prijazno. — Ogrski konji za Grdijo. V mesecu decembru in januarju bodo vkrcali v Reki 4000 ogrskih konj za Grdijo. — Telefon mej New Yorkom in Londonom dobé tekom enega leta.

Toaleta psov v Parizu. Nerazumni ljudje ne vedo, kako kompiran je proračun elegantnega pariškega psa. Torej psom ni zameriti, ako si napravijo tudi kaj dolga. Vsak pes, ako hoče le nekoliko elegantno živeti, ima svojo posteljo, umivalno in česalno mizo. Ako potuje, mora imeti usnjato torbico z vso jutranjo in večerno toaletto: glavnik, krtače, krtačico za zobe in zobni prašek in druge jednake nepotrebne stvari. Na levi strani mu visi žep, v katerem ima shranjene vizitke in robc. Tudi zapestnice na tacah so zelo moderne, dičijo jih drage kovine in bliščeči kameni — čudno, da to še ni pri psih v navadi, pa bode kmalu!

Falbov tekmeo. V Hebu živi Adam Christ, ki je v hebski okolici znan radi svojih prerokovanj. Prerokoval je, da bode bodoča zima zelo huda. Hud in dolg mraz bo vladal in posledica temu bo, da bodo studenci dajali vedno manj vode, in da bodo tepeli vsled tega ljudje in živali. 10., 15., 21., 23., 24., 25., 28. in 29. november so dnevi, ko bode zelo snežilo (!). 7. in 8. december sta csodepolna dneva, 12., 15., 20., 21., 23., 25. in 26. december bode pa zelo kritični dnevi.

Odtiski prstov izdali roparje. Na čuden način je londonska policija našla provzročitelje uloma v prodajalno nekega zlatarja. Viomilci so odnesli juvelov in več tisoč funtov šterlingov. Dolgo časa jim ni bilo mogoče priti na sled. Končno je odkrila policija na stekleni strehi odtiske prstov, jih fotografirala ter primerjala z odtiski vseh kaznjencev, ki jih ima policija shranjene. Spoznala je, da so ti odtiski zelo jednaki odtiskom slavnega vlomilca Eliotte. Policija je torej zasledovala tega in njegove tovariše ter jih slednjič v stanovanju aretovala. Vendar je še negotovo, če ji bode mogoče ta vlom dokazati, ker pri njih niso našli še nobenega ukradenih predmetov

Železnica na Vezuv. Pred 23 leti odprla so železnico na Vezuv. Toda četudi je bilo na ta način lahko priti na ognjenik, vendar je vožnja z vozovi po prašni cesti iz Neapolja do ognjenika delala velike zapreke. Sedaj pa so dovršili novo električno železnico iz Resine pa do podnožja ognjenika, katero zvežejo tudi z Neapoljem, tako, da bo mogoče v kratkem času potovati po njej na Vezuv. Dolžina nove železnice znaša 7 kilometrov.

Društva.

(Slovensko katoliško akademsko društvo »Danica« na Dunaju) je na svojem II. rednem obč. zboru dne 19. t. m. poverilo podpredsedništvo gosp. stud. phil. Vinku Marinku, ker je dosedanji podpredsednik g. stud. phil. Iv. Grafenauer vsled preobitega posla bil prisiljen odložiti omenjeni odborniški mandat.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dobrépolje, 23. novembra. Včeraj sta bila javna ljudska shoda katoliško-narodne stranke tudi v Strugah in na Robu.

Trebnje, 23. novembra. Občinski odbor v Trebnjem je v včerajšnji seji sprejel resolucijo za volivno reformo.

Dunaj, 23. nov. Nuncijem na Dunaju imenovani monsignor Di Belmonte pride sem še pred zaključkom leta.

Dunaj, 23. novembra. Pogajanja vlade z Mladočeli so se zopet razbila. Radi tega pridejo po končani debati o Körberjevi izjavi na vrsto mladočeški rujni predlogi.

Dunaj, 23. novembra. Tisza je bil včeraj pri cesarju. Še tekoči teden na-

merava najodločnejše nastopiti proti obstrukciji. Pričakovati je burnih sej v ogrskem drž. zboru.

Dunaj, 23. novembra. Jutri ali jutrajšnjem bodeta uradna lista na Dunaju in v Budimpešti priobčila cesarjevo pismo, v katerem bodo sklicane delegacije na dan 15. dec.

Maribor, 23. novembra. Inštalacija o. g. Matija Štrakla župnikom pri Sv. Petru se je sijajno vršila. Navzočih nad 25 čč. duhovnikov, vernega ljudstva se je vse trlo. Čestitamo župniku in župljanom.

Budimpešta, 23. novembra. V Košutovi stranki je razpor. Pri banketu obstrukcionistov so razni govorniki ostro napadali Frana Košuta, ki je sedaj proti obstrukciji. Nekateri so mu celo očitali, da ga je Tisza podkupil.

Budimpešta, 23. nov. O današnji seji ogrskega drž. zbora bode Tisza predložil predlogo za provizorično trgovsko zvezo v Italijo. Slična predloga bo predložena jutri tudi avstrijskemu parlamentu. Predloga je jako kratka in določi le provizorično trgovsko pogodbo z Italijo, s katero poteče pogodba 31. decembra. Dotična provizorična pogodba je določena le za pol leta.

Budimpešta, 23. nov. Podpredsednik državnega zbora, Daniel, je odstopil.

Inomost, 23. novembra. Prosta laška vseučiliška predavanja v Inomostu je vlada prepovedala. Predavanje bi se imelo vršiti v predmestju Wilden. Ker se je bati demonstracij Nemcev proti Italijanom, poslan je tja večji oddelek orožništva. Italijanski poslanci nameravajo radi tega interpelirati v zbornici in v delegacijah.

Meteorologično poročilo.

Všina nad morjem 306,2 m, srednji sračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrevi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
21. 9. zveč.	728,2	7,0	p. m. jzrh.	oblačno	
22. 7. zjut.	727,1	4,4	sl. jzrh.	del. obl.	0,8
22. 2. popol.	731,7	9,0	m. szrh.	jasno	
22. 7. zveč.	735,9	3,2	sl. svzh.	jasno	
23. 7. zjut.	739,3	0,3	sr. svzh.	jasno	0,0
23. 2. popol.	740,3	10,3	sl. svzh.	sk. jasno	

Srednja temperatura sobote 6,8°, normale 2,4°
Srednja temperatura nedelje 5,5°, norm. 2,1.

Emajlna glasura, prava, uporabna, ljava za predmete, kateri se mnogo rabijo, n. pr. umivalniki, železje, les, kositar, kameniti predmeti, vodovodne školjke, kojim dá porcelanu slično prevlako. V škafličah po 1/2 in 1 Ko. se dobiva pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice. Vnanja naročila po povzetju. 524 3 11—3

1540 1—1 **Zahvala.**

Za v mnogobrojnem številu mi došla sožalja povodom smrti moje soproge izrekam tem potom vsem cenjenim sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo.

Alojzij Lavrenčič,
trgovec v Ljubljani.

Prodajam **enonadstropno hišo**

z velikim vrtom, prostorno kletjo, magazinom in hlevom v prijaznem in zelo obljudenem kraju blizu Ljubljane. Ker je kraj brez vsake obrtne konkurence, dala bi se vsled ugodne pozicije takoj vpeljati trgovina z vsakovrstnim blagom, za kar je še deloma pripravljeno. Cena znaša samo 3000 forintov event. bi dal v najem. Ponudbe naj se pošiljajo: 1535 2—2 šiljajo:

„Dobra prihodnost“. Upravištvo Slovenca — Ljubljana.

 ALOJZIJ LUZNIK na Vrhniki pri Ljubljani preskrbuje dobre **harmonije** domačega in ameriškega sestava, **glasovirje** in **planine.** 264 45 *Dajó se tudi na obroko!* Na zahtevanje se pošiljajo ceniki brezplačno.

Gostilničarji in zasebniki,

ki si želite nabaviti oziroma piti dobro kaplico, izvolite se obrniti na tvrdko **Paolo Sponza** v Rovignu (Istrija), ki je znan kot prideljvalec najboljših vin.

Cene so primerne: **Beli muškati** à 36—40 K, **belo vino** à 30 K in **ruđeče** à 32—36 K hektoliter. 1524 15—3

 Zadnji teden

subskripcije do 1. decembra na delnice za zgradbo hotela „UNION“ v Ljubljani.

Pristopne izjave dobé se v pisarni družbe „UNION“, Kongresni trg št. 19 v Ljubljani in se pošljejo tudi na zahtevo po pošti.

1535 15—2

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliško Tiskarno“ v Ljubljani.